

DIRETS CIUTADANS

núm. 12 - novembre 2004

Butlletí bimestral del Síndic de Greuges

Foto: Jordi Canyameres

EL SÍNDIC DE GREUGES DEMANA L'EXTENSIÓ DE LA UNIVERSALITZACIÓ DE L'ASSISTÈNCIA SANITÀRIA GRATUÏTA

El Síndic de Greuges de Catalunya, a través d'una actuació d'ofici, ha enviat una recomanació al Defensor del Poble perquè la trameti al Ministeri de Sanitat i Consum a fi d'estendre el dret a l'assistència sanitària gratuïta a tots els ciutadans, independentment dels seus recursos econòmics i de l'afiliació o no a la seguretat social. En el mateix sentit també s'ha dirigit al Departament de Salut perquè es tingui en compte aquesta recomanació ateses les seves competències.

Actualment les persones amb alta a la seguretat social estan protegides per l'assistència sanitària pública i gratuïta, i de les que no estan d'alta, només hi tenen dret les que no tinguin recursos econòmics, ja que si en tenen han de pagar el cost de les despeses que ocasionen o bé col·laboren amb el finançament, com passa a Catalunya.

El Síndic considera que des que la sanitat es finança només a través dels Pressupostos Generals de l'Estat, no té sentit, i pot qüestionar el principi d'igualtat, negar el dret -o restringir-lo- a les persones no assegurades en algun dels règims del sistema de la seguretat social ja que aquests també participen en el finançament sanitari a través dels impostos.

Es tractaria, doncs, de definir el concepte i abast del dret a l'assistència sanitària com un dret públic, subjectiu, personal i no contributiu, que garantís el principi d'igualtat i d'accés equitatiu, en el marc de la universalització ja prevista en la Llei general de sanitat de 1986.

Per a més informació, podeu consultar el text complet de la recomanació a l'apartat *Actualitat* de la nostra pàgina web www.sindicgreugescat.org

ALTRES ACTUACIONS DEL SÍNDIC SOBRE TEMES SANITARIS

EL TRACTAMENT AMBULATORI DEL MALALT MENTAL

El Síndic de Greuges ha fet arribar al Defensor del Poble les seves consideracions i el seu criteri sobre una queixa rebuda en relació amb la proposta feta per una associació de familiars de malalts mentals, d'introduir un tractament ambulatori forçós per als malalts mentals, amb el consegüent canvi legislatiu.

Actualment el jutge autoritza únicament l'internament per a tractaments forçosos en hospitals psiquiàtrics.

El Síndic considera que el tractament ambulatori forçós restringeix els drets fonamentals del malalt, i dona una nova eina als metges per poder tractar els pacients de forma no voluntària, fet que podria provocar greus perjudicis en la relació metge pacient, amb efectes no desitjats per al malalt.

Tampoc no s'han estudiat, ni desplegat, ni implantat alternatives menys restrictives amb tractaments ambulatoris multidisciplinars i programes individualitzats amb psicoteràpies diverses i rehabilitació psicosocial, ni s'ha tingut en compte una intervenció consensuada entre metge i pacient.

POSSIBLE CONTAGI D'HEPATITIS C A L'HOSPITAL DEL MAR (BARCELONA)

El Síndic de Greuges ha iniciat una actuació d'ofici arran de la publicació de diverses notícies a la premsa a principi del mes d'octubre sobre el possible contagi d'hepatitis C a 18 pacients atesos a l'Hospital del Mar de Barcelona. És per això que s'ha dirigit al Departament de Salut per demanar informació sobre el cas, ja que hi ha la possibilitat que les persones afectades hagin estat exposades a una possible infecció del virus i, per tant, creu convenient investigar aquest cas i fer un seguiment de l'actuació administrativa, a fi de verificar si s'han atès els drets dels ciutadans afectats.

Tot i que la direcció de l'Hospital hagi iniciat les oportunes investigacions sobre l'origen del contagi i s'hagi declarat aquest a l'Agència de Salut Pública, el Síndic considera necessari que el Departament de Salut investigui i analitzi els fets produïts, per si se'n pogués dependre alguna irregularitat en l'organització i funcionament per part dels responsables d'aquest centre. Si fos així, caldria iniciar les actuacions disciplinàries corresponents i, si fos el cas, sancionadores.

LA FALTA DE MITJANS DELS VETERINARIS DE LA GENERALITAT

La denúncia a través dels mitjans de comunicació, per part del col·lectiu de veterinaris de la Generalitat, sobre la precarietat de recursos humans i materials per portar a terme la seva feina ha motivat el Síndic a iniciar una actuació d'ofici per tal de verificar si aquesta denúncia podria comportar una vulneració dels drets dels usuaris, al no poder-se controlar adequadament la cadena alimentària, amb el consegüent augment dels riscos per a la població. El Síndic s'ha dirigit al Departament de Salut a fi de fer un seguiment sobre l'actuació de l'Administració en aquest cas i poder evaluar-la.

En els últims mesos l'atenció sanitària, i sobretot el seu finançament, han estat motiu de debat públic. En aquest debat, i en les futures mesures que es prenguin respecte del finançament, està en joc el fet de redefinir el model actual. Quan encara no es cobreixen totes les prestacions possibles ni s'arriba a tots els possibles beneficiaris, molt sovint es parla de contenir o retallar.

És evident que és imprescindible una gestió dels recursos públics bona i equitativa, però no està tan clar que la fórmula d'una millor gestió sanitària sigui una reformulació a la baixa del model actual.

En aquest número de *Drets Ciutadans*, entre altres temes sanitaris, fem referència a la recomanació del Síndic sobre la universalització de la sanitat, un dret previst en la Llei general de sanitat de 1986, que encara no s'ha portat a terme en la seva totalitat i que provoca que hi hagi ciutadans que encara no tenen accés a la sanitat gratuïta.

Continua pendent el fet de plasmar-se a la legislació els drets consagrats a la Carta de drets i deures dels ciutadans en relació amb la salut i l'atenció sanitària, i augmentar algunes de les prestacions actuals del sistema. També continuen arribant queixes sobre els retards en l'atenció, que es plasmen en unes llistes d'espera massa llargues.

Sigui quin sigui el resultat del debat i les posteriors propostes relatives al sistema públic sanitari, no s'haurien d'oblidar aquestes mancances actuals i que són assignatures pendents de l'actual model.

NOMENATS TRES COORDINADORS DE LA INSTITUCIÓ

Ignasi Garcia Clavel, Maria Jesús Larios Paterna i Matias Vives March han estat nomenats coordinadors de les diverses àrees temàtiques del Síndic de Greuges.

Ignasi Garcia Clavel és el coordinador de l'àrea de seguretat pública i presons. Llicenciat en Filosofia i Lletres i diplomad en Dret, va ser director general de Serveis Penitenciaris i Rehabilitació entre els anys 1990 i 1999. També ha ocupat altres càrrecs a la Generalitat, com ara delegat del Govern a les comarques de Barcelona i secretari d'Afers Religiosos durant el període 2000-2004.

Maria Jesús Larios Paterna és la coordinadora de Relacions amb el Parlament i d'Estudis. Doctora en Dret per la Universitat de Barcelona, és professora titular de Dret Constitucional a la mateixa Universitat. És autora de diversos articles i publicacions sobre el Parlament, dret a l'educació i immigració.

Matias Vives March és el coordinador de Relacions Institucionals i Socials. Llicenciat en Ciències Econòmiques i Dret, va ser diputat al Parlament de Catalunya (1980-1988) i Síndic de Greuges de la Universitat Rovira i Virgili (1994-2000)

EL SÍNDIC VISITA TOTES LES PRESONS DE CATALUNYA

El Síndic de Greuges, Rafael Ribó, acompanyat pel coordinador de Seguretat Pública i Presons, Ignasi Garcia Clavel, i altres membres del seu equip està efectuant durant aquest últim trimestre de 2004 una ronda de visites a tots els centres penitenciaris de Catalunya.

Aquestes visites van iniciar-se el passat dia set d'octubre a la presó de Quatre Camins i acabaran a mitjan desembre al centre de Ponent. En totes les visites s'ha mantingut contactes amb funcionaris, treballadors, interns i amb la direcció del centre. Les visites tenen com a objectiu conèixer més a fons la realitat penitenciària per elaborar un informe extraordinari.

DESPLAÇAMENT A LA CIUTAT DE SABADELL

El passat dia 26 d'octubre el Síndic de Greuges de Catalunya, acompanyat de l'adjunt per a la Defensa dels Drets dels Infants, Jaume Funes, i altres membres del seu equip va desplaçar-se a Sabadell per atendre les queixes i consultes dels ciutadans.

Foto: Eduard Alsina (Diari de Sabadell)

Durant l'estada a Sabadell es van rebre 35 visites que es van materialitzar en 32 queixes i 4 consultes.

El Síndic va mantenir també una reunió

de treball amb l'alcalde de Sabadell i una altra amb el president del Consell Comarcal del Vallès Occidental. Es va desplaçar, acompanyat per l'adjunt per a la defensa dels drets dels infants, Jaume Funes, fins a Castellar del Vallès on va mantenir una reunió amb tècnics d'educació, professors dels dos instituts de la localitat i l'Ajuntament per tractar la problemàtica de la violència juvenil. Per la seva banda, l'adjunt per a la Defensa dels Drets dels Infants va visitar l'escola bressol Andreu Castells.

JORNADES COMMEMORATIVES DEL VINTÈ ANIVERSARI DEL SÍNDIC DE GREUGES

Per celebrar el vintè aniversari de la Llei 14/84, de 20 de març, el Síndic de Greuges i el Parlament de Catalunya han organitzat un cicle de jornades. La primera d'aquestes jornades, que tindrà lloc a l'auditori del Parlament, es farà el pròxim dia 13 de desembre i consistirà en una conferència a càrrec de l'expresident de la Generalitat, Jordi Pujol, sobre els drets i l'autogovern de Catalunya i la figura del Síndic de Greuges. Aquesta jornada la presidirà el president del Parlament, Ernest Benach, i la clourà el president de la Generalitat, Pasqual Maragall.

Ja en el 2005 es faran dues jornades més. La primera comptarà amb la participació dels diferents defensors de l'Estat espanyol i es tractarà sobre els problemes i els reptes actuals de l'ombudsman i la seva tasca, i a la segona s'invitaran alguns ombudsman europeus per analitzar diferents models de defensa dels drets de les persones.

REPÚBLICA DE SÈRBIA: L'OMBUDSMAN ESTATAL A PUNT DE SER UNA REALITAT

El dia 22 de novembre, l'adjunta al Síndic de Greuges, Laura Díez, va participar a la taula rodona "Reforma de l'Administració Pública i Democratització de la Societat - Llei de l'Ombudsman", que va tenir per finalitat la presentació i discussió del projecte de llei elaborat recentment pel Ministeri d'Administracions Públiques de Sèrbia.

Ha passat prou temps des que es va elaborar l'any 2001 el primer projecte de llei, en aquell moment, pensat per a tot el territori de la llavors anomenada República federal de Iugoslàvia. No obstant això, el primer Ombudsman que es va crear a la Unió de Sèrbia i Montenegro va ser el de la Província Autònoma de Vojvodina, a Sèrbia (desembre de 2002) i després el de Montenegro (juny de 2003).

Des de l'any 2001, el Síndic de Greuges ha col·laborat amb les institucions sèrbies per ajudar a la creació de la institució de l'Ombudsman.

Així, el juliol d'aquell mateix any vam participar en un seminari per a la definició del model d'Ombudsman per a la República Federal de Iugoslàvia.

L'any següent vam organitzar la visita d'estudi a Barcelona d'una delegació de parlamentaris de Sèrbia i Montenegro, perquè els diputats es familiaritzessin amb aquesta figura i donessin el seu suport a les futures lleis que es discutissin als respectius Parlaments.

La taula rodona del propassat 22 de novembre va ser inaugurada pel Primer Ministre de Sèrbia, Vojislav Kostunica, i el Cap de la Missió de l'Organització per a la Seguretat i Cooperació a Europa (OSCE) a Sèrbia i Montenegro, Maurizio Massari.

El Síndic de Greuges va ser l'únic Ombudsman de fora de la regió que va ser convidat a la taula rodona.

Després de la presentació del projecte de llei per part del ministre d'Administracions Públiques, Zoran Loncar, representants de l'Ombudsman

grec, del Consell d'Europa i Laura Díez van exposar els seus comentaris sobre el projecte de llei. Hi va haver un consens general per part dels experts en qualificar com a bo el projecte de llei en el sentit que reflecteix un model d'Ombudsman modern i que prioritza la defensa dels drets.

Tanmateix, la majoria no qualificada per a l'elecció de l'Ombudsman al Parlament i el fet que s'exigís l'esgotament de tots els recursos administratius i judicials com a requisit previ a la intervenció de l'Ombudsman van rebre crítiques.

Durant la discussió, a més de tractar-se els dos temes anteriors, també es va analitzar la coexistència entre diferents institucions d'Ombudsman al mateix territori i les competències que haurien de tenir cada una d'elles.

CONFERÈNCIA DE DEFENSORS AUTONÒMICS A LLEÓ

Els defensors del poble autonòmics d'Espanya van reunir-se el passat dia 20 d'octubre a Lleó, a la seu del Procurador del Común de Castella i Lleó, en una de les dues conferències que fan anualment per tractar temes d'interès comú i millorar la comunicació entre totes les institucions. En aquesta trobada, entre altres temes, es va tractar de les relacions amb el Defensor del Poble Europeu, la propera publicació d'una revista conjunta, la reforma dels estatuts d'autonomia i la intervenció dels defensors en els serveis públics privatitzats.

ANTON CAÑELLAS REP EL PREMI JUSTÍCIA DE CATALUNYA

Anton Cañellas, Síndic de Greuges de Catalunya des de l'any 1993 fins al juliol d'aquest mateix any, va rebre el passat dia 15 d'octubre el Premi Justícia, concedit pel Govern "per la seva llarga trajectòria en defensa de les llibertats i institucions democràtiques i com a model de referència en la seva incansable tasca cívica, política i jurídica en defensa dels drets de la ciutadania". L'acte de lliurament va tenir lloc al Palau de la Generalitat coincidint amb el Dia de la Justícia.

50 MATRICULATS EN EL CURS SOBRE EL SÍNDIC A LA UAB

Cinquanta alumnes de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) s'han matriculat en la segona edició del curs sobre el Síndic de Greuges de Catalunya que durant aquest últim trimestre s'està portant a terme a la mateixa Universitat. El curs va ser inaugurat per Rafael Ribó el passat dia 14 d'octubre i acabarà el 9 de desembre.